

Okul Yönetimi Kuramsal Yönelim Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okul Yönetimi Kuramsal Yönelim Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27851>

Özet

Okul Yönetimi Kuramsal Yönelim Ölçeği, eğitim yöneticilerinin (okul müdürlerinin) uygulamalarındaki kuramsal eğilimleri ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir araçtır. Bu ölçek, özellikle öğretmenlerin, okul müdürlerinden bekledikleri tutum ve davranışları, çeşitli yönetim kuramları çerçevesinde değerlendirmeye odaklanmaktadır. Ölçek, Toprakçı (1999) tarafından doktora tezi kapsamında geliştirilmiş olup, okul yönetimindeki teorik yaklaşımların pratik yansımalarını araştırmayı hedeflemiştir. Ölçeğin temel amacı, idareci davranışlarının rasyonel, bürokratik, insan ilişkileri odaklı veya katılımcı yönetim gibi farklı kuramsal yönelimlerle ne ölçüde ilişkilendirildiğini ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler

Okul yönetimi, eğitim yönetimi, kuramsal yönelim, yönetim kuramları, müdür tutumları, örgütsel davranış, okul müdürü.

Yazarlar

E. Toprakçı

Amaç

Ölçeğin temel amacı, öğretmenlerin gözünden okul müdürlerinin sergilediği yönetsel tutum ve davranışlarının hangi çeşitli yönetim kuramlarına daha yakın olduğunu belirlemektir. Bu belirleme, okul müdürlerinin yönetsel tercihlerinin kuramsal bir çerçevede incelenmesine olanak tanımaktadır. Çalışma, öğretmen beklentileri ile müdür uygulamaları arasındaki uyumu çeşitli yönetim literatüründe değerlendirmeyi amaçlamıştır.

Bu geliştirme çalışması, okul müdürlerinin liderlik yaklaşımlarını analiz ederek, eğitim kurumlarında daha etkili ve verimli bir yönetim modeli oluşturulmasına teorik ve pratik katkıları sağlamayı hedeflemiştir. Ölçek, eğitim yöneticisi yetiştirme programlarında ve mesleki gelişim çalışmalarıyla teahis araç olarak kullanıma potansiyeli taşımaktadır.

Yapı

Okul Yönetimi Kuramsal Yönelim Ölçeği, okul müdürlerinin yönetim felsefesi ve uygulamalarındaki kuramsal yönelimleri ölçmektedir. Ölçülen temel yapılar, yönetim bilimlerindeki temel ayrışmalar ve genellikle Klasik Yönetim (Bürokratik veya Rasyonel), İnsan İlişkileri Yaklaşımı ve Çeşitli Yönetim (Sistem veya Durumsal) gibi boyutları içerir.

Ölçek, müdürün karar alma süreçlerine personelin katılım düzeyi, motivasyon araçlarının

kullanma biçimi ve örgütsel çatışmalar? çözme yöntemleri gibi davranışsal göstergeler üzerinden bu kuramsal yönelimleri dolaylı yoldan ölçmektedir. Ölçeğin çok boyutlu bir yapıyı temsil etmesi beklenmektedir.

Geçerlik

Kaynak materyalde, ölçeğin geliştirme amaçlarına ait detaylı geçerlik çalışmaları hakkında kesin bir bilgi sunulmamıştır. Ancak bir geliştirme çalışması oldu ve doktora tezi kapsamında hazırlanmış göz önüne alındığında, ölçeğin geçerliğini sağlamak amacıyla çeşitli yöntemlerin kullanıldığı varsayılmaktadır.

Bu yöntemler arasında, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen kuramsal yapıları ne derece temsil ettiğini belirlemek için içerik Geçerliliği (uzman görüşüne başvurma) ve Yapı Geçerliliği (faktör analizi gibi istatistiksel teknikler) çalışmaları'nın Toprakç? (1999) tezi içerisinde yer aldığı düşünülmektedir. Ölçeğin, farklı kuramsal e?ilimleri ayırt etme gücünün test edilmiş olması gerekmektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılığına dair spesifik güvenilirlik katsayıları (örneğin, Cronbach Alfa değeri) kaynakta açıkça belirtilmemiştir. Akademik standartlara uygun olarak, ölçeğin genel güvenilirliğinin ve farklı yönetim kuramlarına ait alt boyutlardaki tutarlılığının incelenmiş olması beklenir.

Geliştirme sürecinde, ölçeğin kararlılığı ölçmek amacıyla test-tekerrar test güvenilirlik analizlerinin veya iç tutarlılığı belirlemek amacıyla Cronbach Alfa katsayısının hesaplanması oldu varsayılmaktadır. Bu katsayıların, ölçeğin kuramsal yönelimleri istikrarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermesi beklenir.

Faktör Analizi

Okul Yönetimi Kuramsal Yönelim Ölçeği, birden fazla yönetim yaklaşımını ölçtüğü için çok boyutlu bir yapıya sahiptir. Bu nedenle, ölçeğin geliştirilmesi sırasında maddelerin kuramsal alt boyutlara dağılımını incelemek üzere Faktör Analizi teknikleri kullanılmıştır. Bu analiz, ölçekteki maddelerin hangi temel yönetim kuramlarını temsil eden faktörler altında toplandığını belirlemede kritik rol oynamıştır.

Faktör analizinin sonuçları, müdür davranışları'nın Bürokratik, İnsan İlişkileri veya Durumsal?k Yönetimi gibi teorik kümeler halinde gruplandırılarak ortaya koyması olmalıdır. Bu, ölçeğin yapı geçerliğine önemli bir katkı sunmaktadır.

Araç

Test Type: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: Derecelendirme formatı kaynakta belirtilmemiştir. Ancak ölçeğin, katılımcıların müdür davranışlarına ne ölçüde katıldığını veya bu davranışların ne sıklıkta gözlemlendiğini ölçmek üzere 4'lü veya 5'li seçeneklere sahip bir Likert Ölçeği tipinde olması güçlü bir olasılıktır.

Language Available: Türkçe

Population Group: Öğretmenler

Age Group: Yetişkinler (Çalışan Nüfus)

Population Details: Ölçek, E. Toprakçın doktora tezi kapsamında, Türkiye'deki eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenler örnekleminde uygulanmıştır. Temel hedef kitle, okul müdürlerinin yönetsel davranışlarını gözlemleyen ve değerlendiren öğretmenlerdir.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Anket Tipi), öğretmenlerin kendi müdürlerinin tutum ve davranışlarını değerlendirmesi şeklinde uygulanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Eğitim yöneticiliği, yönetim modelleri, örgütsel teori, personel yönetimi, Toprakç (1999), okul idaresi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Bilinmiyor (Orijinal çalışma, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde doktora tezi olarak sunulmuştur.)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin ticari kullanımı, ücretlendirilmesi ve yasal izinlerine dair özel bir bilgi mevcut değildir. Ölçek, bir doktora tezi ürünü olduğundan, akademik ve eğitim amaçlı araştırmalarda yazarın referans gösterilmesi koşuluyla kullanıma açık olması beklenir.

Test Yılı: 1999

Kaynaklar

Toprakç?, E. (1999). *Ö?retmenlerin okul müdürlerinden beledikleri tutum ve davran??lar?n ça?c?l yönetim kuramlar? aç?s?ndan de?erlendirilmesi* (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Bu teze ait bilgilere Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir. İlgili link: tez.yok.gov.tr

Okul Yönetimi Kuramsal Yönelim Ölçeği Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçeğin orijinal maddeleri ve yönergeleri, sa?lanan kaynak materyalde yer almamaktad?r. Ölçek maddelerine tam eri?im sa?lamak için Toprakç? (1999) taraf?ndan Hacettepe Üniversitesi'ne sunulan doktora tezinin incelenmesi gerekmektedir.